

JINDŘICH ŠTYRSKÝ (1899 – 1942)

VĚDECKÁ KNIHOVNA
UNIVERZITY J. E. PURKYNĚ
V ÚSTÍ NAD LABEM

115. výročí narození

Dne **11. srpna 1899** se narodil český malíř, fotograf, grafik, výtvarník, básník, představitel surrealismu a teoretik, **Jindřich Štyrský**.

Pocházel z vesnice **Čermná u Kyšperka** z rodiny řídícího učitele. Dětství prožil v rodné vesnici, velmi hluboký vztah měl se svou nevlastní sestrou Marií, jejíž předčasná smrt v roce 1905 ho silně zasáhla a měla vliv nejen na jeho život, ale i pozdější tvorbu. Studoval **na gymnáziu**

v Hradci Králové, po maturitě nastupuje na místo učitele ve své rodné vesnici. Po smrti matky roku 1920 zdědil menší obnos peněz a odjel do Prahy, přihlásil se na **Akademii výtvarných umění**. V roce 1922 se vydal na dlouhou cestu za poznáním k Jaderskému moři, kde se **seznámil s Marií Čermínovou (Toyen)**; toto osudové setkání znamenalo dlouholetou osudovou spolupráci a nerozlučné přátelství. **Od roku 1923 byl členem Devětsilu**, v letech 1925-28 žil v Paříži, kde se v roce 1926 spolu s malířkou Toyen stal spoluvůdcem nového uměleckého směru "artificialismu". Ten spočíval především na asociativní a evokativní hodnotě abstraktní barevné struktury. Po návratu do vlasti dva roky pracoval jako šéf výpravy Osvobozeného divadla, od roku 1933 byl členem Spolku výtvarných umělců Mánes a **v roce 1934 spoluzakládal Surrealistickou skupinu**. Byl po celý život vážně nemocen, měl **vrozenou srdeční vadu**, jež zapříčinila jeho předčasnou smrt. Zemřel **21. března 1942 v Praze**.

Jeho rané práce ovlivnil částečně lyrický kubismus a primitivismus (Jaro, 1923), poté však přešel k nefigurativní malbě a posléze (vlastně již na konci 20. let) se stal, vedle Toyen, **nejvýznamnější osobností české surrealistické malby** (Cigareta u mrtvé, 1931; Obraz, 1932; Muž nesený větrem, 1934). **V evropském měřítku byl jedním z prvních umělců používajících barevnou koláž**.

Umělcova aktivita se však neomezila jen na malbu, zasáhl významným způsobem i do scénického výtvarnictví, knižní ilustrace, fotografie, **zajímal se také o svět literatury**, navrhl celou řadu knižních přebalů i ilustrací. Sám napsal pojednání o Rimbaudovi a markýzi de Sade. Umění se věnoval rovněž teoreticky, své úvahy publikoval v řadě časopiseckých studií, ale i na přednáškách.

V NAŠÍ KNIHOVNĚ JE MOŽNÉ SI VYPŮJČIT:

Jindřich Štyrský: Sny: 1925-1940 : zrození díla ze zdrojů psychických modelů polospánku, prostřednictvím věrných ilustrací snových objektů a autentických záznamů snů; Texty; Poesie; Emilie přichází ke mně ve snu.

Karel Srp: Jindřich Štyrský.

Lenka Bydžovská: Jindřich Štyrský.

